

CATALUNYA DINS LA MONARQUIA HISPÀNICA (s. XVI – XVII)

Els conflictes entre el rei i Catalunya

Durant el segle XVII, les relacions entre la monarquia hispànica i Catalunya van anar empitjorant progressivament.

La guerra dels Segadors

Felip IV va intentar que els catalans contribuïssin a la monarquia amb impostos i soldats. Però els catalans s'hi negaven. La guerra dels Trenta Anys va suposar la presència d'un gran nombre de soldats en terres catalanes. Els pagesos els van allotjar a casa seva. El rei va decidir augmentar el nombre de soldats, tot i que els pagesos i la Generalitat s'hi van oposar. El 1640 va esclatar una revolta pagesa contra els soldats. Els pagesos catalans van expulsar-los, i el dia de Corpus van assassinar el virrei*. Era la revolta dels Segadors. Com a resposta, Felip IV va envair Catalunya. La Generalitat va decidir separar-se de la monarquia hispànica i cedir la sobirania de Catalunya al rei de França, Lluís XIII. Començava la guerra dels Segadors, que va durar fins al 1659, quan Felip IV va signar la pau dels Pirineus, que atorgava el Rosselló i la Cerdanya a França.

1.- Què va passar al segle XVII entre la monarquia hispànica i Catalunya?

2.- Què els hi exigia Felip IV als catalans ?

3.- Què opinaven els catalans ?

4.- Què va passar en la guerra dels Trenta Anys ?

5.- Què va passar el dia de Corpus de 1640 ?

6.- Com va reaccionar Felip IV ?

7.- Què va fer la Generalitat ?

8.- Com es va anomenar aquest conflicte? Per què?

9.- Com va acabar el conflicte ?

L'origen de la senyera és medieval. En canvi, l'origen històric d'*Els Segadors* i de la Diada Nacional s'ha de situar a l'Edat Moderna.

Catalunya comtat gran / qui t'ha vista rica i plena.
 Ara el rei, nostre senyor / declarada ens té la guerra.
 Lo gran comte d'Olivar / sempre li burxa l'orella:
 «Ara és hora nostre rei / ara és hora que fem guerra
 contra tots los catalans / ja ho veieu quina n'han feta.»
 Següiren viles i llocs / fins al lloc de Riudarenes:
 N'han cremat un sagrat lloc / que Santa Coloma és deia.
 Cremen albes i casulles / i corporals i patenes.
 Mataren un sacerdot / mentre que la missa deia.
 Mataren un cavaller / a la porta de la iglesia,
 don Lluís de Fluvià / i els àngels li fan gran festa.
 Lo pa que no era blanc / deien que era massa negre
 lo donaven als cavalls / sols per assolir la Terra.
 Lo vi que no era bo / engegaven les aivetes,
 lo tiraven pels carrers / sols per a regar la terra.
 A presència dels parents / deshonraven les donzelles.
 En donen part al virrei / del mal que aquells soldats feien:
 «Llicència els he donat jo / molta més se'n poden prendre.»
 A vista de tot això / s'esvalotat la Terra.
 Entraren a Barcelona / mil persones forasteres.
 Entren com a segadors / com érem en temps de seça.
 De tres guardes que n'hi ha / ja n'han mort a la primera.
 En mataren al virrei / a l'entrant de la galera,
 mataren als diputats / i els jutges de l'Audiència.
 Anaren a la presó / donen llibertat als presos.
 Lo bisbe els va beure / amb la mà dreta i l'esquerra:
 «On és vostre capità? / A on és vostra bandera?»
 Van treure el bon Jesús / tot cobert amb un vel negre:
 «Aqui és nostre capità, / aquí és nostra bandera.
 A les armes catalans / que ens han declarat la guerra.»

Bon cop de falç,
 defensors de la terra.
 Bon cop de falç.

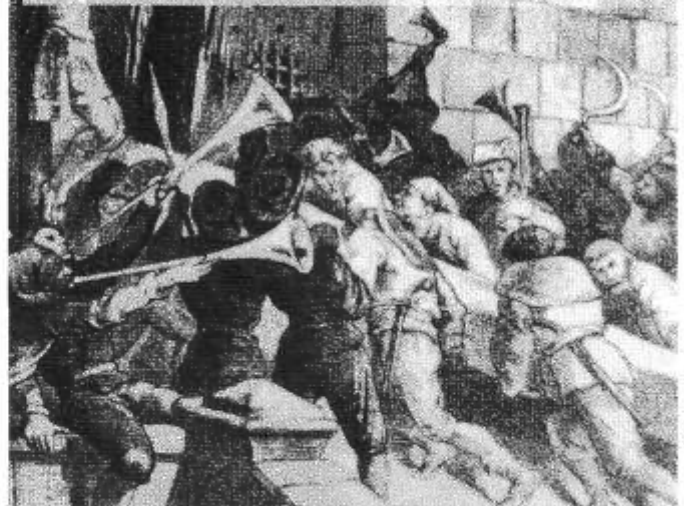
Versió de 1892, sobre el text publicat per Manuel Milà i Fontanals el 1882.

Els Segadors

El record de l'aixecament pagès de 1640 contra les tropes hispàniques i contra el virrei es va mantenir en la tradició oral com a **cançó popular**. No va ser, però, fins al segle XIX que es va popularitzar.

L'any 1882, Manuel Milà i Fontanals va publicar un romanç que explicava els fets de 1640. El 1892 Francesc Alió musicà el romanç a partir de la melodia d'una cançó de taverna. Aquesta versió va ser harmonitzada per músics com Amadeu Vives i interpretada, fins i tot, per l'Orfeó Català. A finals de segle la cançó era escoltada pel públic a peu dret, com si fos l'himne de Catalunya i potser per això va ser prohibida pel govern espanyol des del 1897.

Com que la cançó era molt llarga, el 1899 es convocà un concurs per premiar una nova lletra. L'obra premiada, d'Emili Guanyavents, és, amb lleugers retocs, l'actual text de l'himne.

Segadors assaltant la presó de Barcelona per alliberar el diputat Francesc de Tamarit, segons una litografia de Joan Serra i Pausas.

L'ORIGEN DE L'HIMNE I DE LA DIADA NACIONAL DE CATALUNYA

1.- Quins fets recorda l'himne de Catalunya ?

- Qui va publicar la primera lletra ?
- Explica alguns dels abusos de les tropes castellanes.

3.- Què va passar l'any 1899 ?

La Diada Nacional de Catalunya

La rendició de Barcelona de l'11 de setembre de 1714 va quedar en la memòria col·lectiva dels catalans i també va ser popularitzada per la literatura i l'art en el darrer terç del segle XIX.

A finals del segle XIX els grups catalanistes van començar a fer celebracions l'11 de setembre. El 1901 una cinquantena de joves van ser detinguts quan posaven flors sota l'estàtua de Rafael Casanova, monument que havia estat erigit tretze anys abans. Per tal de protestar per la detenció, quatre dies més tard una gran multitud es va congrega al voltant del monument. D'aquesta manera s'establia el costum de celebrar la Diada al carrer.

Tant l'**himne** com la celebració de la **Diada** van ser prohibits durant la dictadura de Primo de Rivera (1924-1929) i durant la llarga dictadura del general Franco (1939-1975). Tots dos símbols, en canvi, van ser els oficials de Catalunya en períodes democràtics. Així succeí, entre 1932 i 1939, durant el govern de la Generalitat republicana, i a partir de 1980, quan el Parlament de Catalunya els va declarar, en la seva primera llei, himne i festa nacional, respectivament.

Els símbols de Catalunya en l'Estatut de Catalunya de 2006

Article 8 de l'Estatut d'Autonomia

1. Catalunya, definida com a nacionalitat en l'article 1, té com a símbols nacionals la bandera, la festa i l'himne.
2. La bandera de Catalunya és la tradicional de quatre barres vermelles en fons groc i ha de ser present als edificis públics i en els actes oficials que tinguin lloc a Catalunya.
3. La festa de Catalunya és la Diada de l'Onze de Setembre. L'himne de Catalunya és *Els Segadors*.

4.- Quins fets recorda la Diada Nacional de Catalunya ?

5.- Quan es va instaurar ?

5.- A on es porten flors en aquesta diada ?

6.- Quins són els tres símbols nacionals de Catalunya ?

7.- Copia la lletra de l'himne de Catalunya. Pots escoltar l'himne i trobar més informació en aquesta web: <http://www.xtec.cat/~aguiu1/socials/segadors.htm>

http://www.gencat.cat/catalunya/himne_totsegad_tcm32-266.mp3

Pàgs. 200 – 201

1.- Qui eren els bandolers ?

2.- Quines són les causes del bandolerisme ?

3.- Quins són els bandolers més coneguts ?

4.- Què era un pirata ?

5.- Què era un corsari ?

6.- D'on provenien els atacs de pirates i corsaris que va rebre Catalunya al llarg dels segles XVI i XVII ?

7.- Què varen fer els catalans per defensar-se de la pirateria ?

